

Kocham
to miejsce

Anna Dąbrowska

Raport 2024

Anna Dąbrowska

Raport 2024

przygotowanie raportu: Anna Dąbrowska
grafika i skład: targonski.pl
tłumaczenie: Bartosz Ganciar
korekta: Anna Dąbrowska, Tadiwanashe Mudoti
wykorzystane zdjęcia: Maciej Rukasz, Vlad Sivta, Bartek Żurawski

WSTĘP

Minęło ponad 1000 dni od inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Trzy i pół roku od rozpoczęcia się bezprecedensowego kryzysu humanitarnego na polsko-białoruskiej granicy i jej w odpowiedzi militaryzacji, cztery lata od spalenia się Morji, obozu dla uchodźców na greckiej wyspie Lesbos, 9 lat od utonięcia 3-letniego Aylana, kurdyjskiego uchodźcy z Syrii w Morzu Egejskim... – mogłabym tak wymieniać bez końca.

Normalizujemy kryzys. W reakcji obronnej czynimy go jeszcze jednym meblem w pokoju. Zawadza, ale z czasem można się przyzwyczaić. Nie mam pewności, że to słuszna strategia. Zwłaszcza, jeśli „udomowieniu stanu nadzwyczajnego” towarzyszy obniżenie wagi działań pomocowych i im pochodnych.

Wysoka uwaga medialna i społeczna, jest krótkotrwała i powierzchowna, zupełnie odwrotnie proporcjonalnie do uwagi, z jaką należy szukać długoterminowych, przez lata wydajnych, systemowych rozwiązań. Zwłaszcza, jeśli od nich zależy życie i zdrowie, dobrostan i przyszłość pojedynczych ludzi i całych wspólnot. Doprecyzujemy – każde łamanie praw człowieka jest kryzysem, czasem w skali mikro, coraz częściej w skali makro.

W świecie polikryzysów, w tym wielowątkowych kryzysów uchodźczych, które powoli wrastają w naszą codzienność, szczególnie ważne wydaje się takie konstruowanie rozwiązań, które będą generowały szereg metod-prototypów, rzetelnie zbudowanych konstrukcji w wiecznej zmianie. Nie raz stworzonych, ale nieustannie modelowanych, dekonstruowanych i tworzonych od nowa sprzęgniętych ze sobą narzędzi potrafiących odpowiadać na to co tu i teraz, i łatwych do przeformatowania w niedalekiej przyszłości.

O czymś takim myślimy, codziennie otwierając drzwi naszej organizacji. I Baobabu – przestrzeni do spotkań, budowania więzi, a w razie intensywnych kryzysów – do inicjowania szybkiej interwencji i modelowania nowych metod radzenia sobie z nimi.

2024 rok był drugim w działalności centrum dla społeczności. Ale kolejnym z wielu w naszej wspierającej i integracyjnej pracy. Lekcją, którą staramy się odraabiać, jest rzetelny mapping: potrzeb i usług, które mogą je zaspokoić oraz uszyta na miarę miasta koordynacja – dobrze nastrojony mechanizm zarządzania.

W 2024 roku bez wątpienia sercem tego mechanizmu stał się baobab. Ale jego wydajność i skuteczność jest i może być możliwa jedynie wtedy, kiedy cały miejski system zaadoptuje się do rzeczywistości, w której migracji są częścią miasta. A baobab to tylko jedno z możliwych do niego wejść, otwartych na oścież, gościnnych i rozumiejących.

Anna Dąbrowska
prezeska stowarzyszenia Homo Faber

ROCZNE ZESTAWIENIE

1

REAGOWANIE

NA ŁAMANIE

PRAW CZŁOWIEKA

Prewencja oraz reagowanie w sytuacji naruszeń praw człowieka to kluczowe, statutowe działanie Homo Faber. Wizją organizacji jest „Lublin, w którym każdy człowiek czuje się wolny i bezpieczny, w pełni korzysta ze swoich praw bez względu na płeć, stopień sprawności, pochodzenie narodowe i etniczne, „rasę”, kolor skóry, orientację psychoseksualną, przekonania religijne, światopogląd, opinie polityczne, majątek, wiek lub jakąkolwiek inną cechę.”

Pracujemy w duchu subsydiarności – nasze działania mają komplementarnie uzupełniać luki, prowadzić do poprawy istniejących rozwiązań a jeśli trzeba inicjować i wspierać zmiany systemowe przy jednoczesnym zachowaniu autonomii, niezależności oraz głębokiego rozumienia ról i zadań. Nie zastępujemy administracji, ale współpracując z nią w oparciu o wskaźniki i badanie potrzeb, rekomendujemy zmiany i pomagamy w ich wdrażaniu.

Nasze działania w 2024 roku kierowaliśmy zarówno do osób indywidualnych jak i zbiorowości. Koncentrowaliśmy się na osobach z grup narażonych na wykluczenie i przemoc, osobach w drodze o różnym statusie pobytowym w Polsce, osobach z grup mniejszościowych oraz oferowaliśmy pomoc kryzysową dla tych, którzy doświadczyli przemocy różnego typu.

PORADNICTWO

FRONT DESK

Działalność naszego punktu informacyjnego rozpoczęła się w lutym 2022 roku od uruchomienia całodobowej infolinii, która stała się pierwszą linią wsparcia dla potrzebujących. Początkowo najczęstsze pytania dotyczyły codziennych potrzeb – poszukiwania zakwaterowania, pomocy finansowej czy rozwiązywania problemów życia codziennego. Jednak przez dwa lata intensywnej pracy Front Desk zmienił się nie do poznania. Dziś nie jesteśmy

już tylko punktem informacyjnym – staliśmy

się zespołem specjalistów, którzy każdego dnia podejmują się coraz bardziej skomplikowanych wyzwań. Sporządzanie różnorodnych dokumentów do instytucji państwowych, pomoc w legalizacji pobytu, wnioskowanie o świadczenia socjalne, wsparcie w odnawianiu wypłat, informowanie ludzi o wszystkich nowych zmianach w przepisach prawa i wiele więcej.

Nasza pomoc przekracza granice – zgłaszają się do nas nie tylko mieszkańcy Lublina, ale również osoby z innych miast Polski, a nawet spoza jej granic.

Ważną częścią tej pracy jest także odbieranie zgłoszeń o naruszeniach praw człowieka, które delegowane są w zależności od sprawy do zespołów Antydyskryminacyjnego HUBu, lub GBV.

W tym roku naszymi klientami i klientkami były osoby z Ukrainy, Polski, Algierii, Białorusi, Francji, Indii, Mołdawii, Rosji, Rumunii, Tunezji, Kongo, Zimbabwe, Nigerii, USA, Kazachstanu.

Główne sprawy:

- rejestracja PESEL, utrata/przywrócenie PESEL-UKR, Diia i mObywatel
- poradnictwo/pomoc prawna (nie związana z legalizacją pobytu) w tym ZUS, MOPR
- realizacja specustawy
- dostęp do rynku pracy, wsparcie zatrudnienia, kursy językowe
- zdrowie i dobrostan psychiczny osób dorosłych
- dostęp do służby zdrowia, świadczeń medycznych
- dostęp do edukacji
- dostęp do zakwaterowania/mieszkalnictwa

WSKAŹNIKI

- liczba obsłużonych osób 6979

front desk obsłużył

6979
osób

liczba spraw

8891

Ola Stabianka

Głównym wyzwaniem dla osób, którym pomagamy, jest legalizacja ich pobytu w Polsce.

Często są to osoby zagubione, które nie wiedzą, od czego zacząć i jak zrobić to poprawnie. Ten proces pociąga za sobą wiele nowych wyzwań, takich jak: znalezienie pracy, zakwaterowania, tłumaczenie dokumentów, wypełnianie wniosków, nauka języka polskiego, zapisanie dzieci do placówek edukacyjnych, kwestie prawne i wiele innych. Niestety często w trakcie tej drogi są dyskryminowane.

Nasz zespół każdego dnia wspiera ludzi w rozwiązywaniu tych problemów. Z każdym dniem widzimy coraz więcej zadowolonych rodzin, które odzyskały spokój i stabilizację. Z wielką radością będziemy kontynuować naszą pracę, która pomaga ludziom uwierzyć w lepsze jutro i dostrzec nadzieję na przyszłość.

DZIAŁANIA MOBILNE

W tym roku kontynuowaliśmy działania na terenie województwa lubelskiego odwiedzając miejsca zbiorowego zakwaterowania dla osób uchodźczych z Ukrainy i oferując poradnictwo administracyjne, prawne, interwencyjną pomoc psychologiczną.

W tym roku byliśmy w MZZ w miejscowościach: Okuninka, Ratoszyn, Słotwiny, Kraczewice Prywatne, Janów Lubelski, Krasnystaw, Krężnica Jara, Łęczna, Motycz, Parczew, Biała Podlaska, Dęblin, Ryki, Świdnik, Puławy, Biłgoraj, Horbów, Chełm, Lubartów, Klementowice, Bystrzejowice, Radzyń Podlaski.

WSKAŹNIKI

- liczba wyjazdów 38
- liczba obsłużonych osób podczas wyjazdów 312

liczba
obsłużonych osób
podczas wyjazdów

312

liczba wyjazdów

38

Milena Kloczkowska

Działania mobilne to koordynacja wyjazdów odpowiedź na brak jednolitych standardów na terenie województwa. Mamy świadomość że w mniejszych miejscowościach zupełnie inny jest dostęp do informacji, czy serwisów takich jak poradnictwo prawne czy porady psychologiczne. Różnią się także procesy w niektórych instytucjach. Dostęp do informacji, a także jasnych wskazań w jaki sposób należy załatwić sprawę jest ważny zarówno dla osób przebywających na punktach zbiorowego zakwaterowania jak i tych usamodzielnionych.

Taras Kuzma

Ważne jest docieranie do ludzi, którzy nie mają możliwości dotarcia do nas. W mieście dostęp do usług, urzędów, pomocy czy skorzystanie z różnych form działań prowadzonych przez organizację, jest prostsze. Poza miastem jest trudniejszy albo nie ma go wcale. Odwiedzając odległe miejsca, rozsiądane po całym województwie, widzimy tę ogromną potrzebę a tym samym ogromny sens działania mobilnego takiego, które bazuje na podstawie zdiagnozowanych wcześniej realnych, lokalnych problemów i wyzwań.

ZESPÓŁ PSYCHOLOGICZNY

Praca z dziećmi, nastolatkami i dorosłymi

Zespół psychologiczny pracuje z trzema różnymi grupami wiekowymi: dziećmi, nastolatkami oraz dorosłymi, w trybie interwencyjnych konsultacji (a nie terapii). Poradnictwo odbywa się zarówno stacjonarnie w baobabie jak i podczas wyjazdów do miejsc zbiorowego zakwaterowania na terenie Lubelszczyzny. Zdarza się nam wyjeżdżać także na celowe interwencje na zaproszenie organizacji i instytucji.

Analizując tendencję zgłoszeń dzieci w 2024 można powiedzieć, że w porównaniu do 2023 roku miałyśmy więcej dzieci w wieku szkolnym (7-12 lat). Te dzieci miały trudniejsze wyzwania (przemoc rówieśnicza, trudności emocjonalne i adaptacyjne, konflikty w rodzinie, trudności

liczba konsultacji
dla dorosłych

678

liczba konsultacji
dla dzieci

1423

Wyzwania w tym roku można podzielić na dwa obszary: związane z indywidualną pracą z pacjentem oraz dodatkowymi zadaniami psychologicznymi. W obszarze pierwszym wyzwania były związane z szerszym zakresem problematyki zgłoszeń (terapia ruchowa, integracja sensoryczna, wyższy poziom lęku, agresji oraz niezdiagnozowane zaburzenia psychiatryczne). Z powodu tak szerokiej i skomplikowanej problematyki również wyzwaniem było zmieszczenie się w ramach terapii krótkoterminowej (do 15 sesji), gdyż te trudności potrzebowały dłuższej pracy. W drugim obszarze pracy można wymienić nawiązanie współpracy ze szkołami/przedszkolami; w krótkim czasie wystawienie opinii psychologicznych o stanie emocjonalnym/poznawczym dzieci na potrzeby rodziców/poradni/szkoły/przedszkola/sądu; znalezienie dobrych specjalistów do konsultowania/diagnozy dzieci pod kątem trudności bądź zaburzeń psychologicznych/psychiatrycznych.

Anastazja Savchenko
i Bożena Kajdan
psycholożki

suma wszystkich konsultacji
2173

w nauce, PTSD, nerwice) i były w cięższym stanie psychicznym który był spowodowany późniejszym zgłoszeniem po pomoc psychologiczną. Również pojawiły się sprawy w obszarze przemocy rodzinnej (założone niebieskie karty, sprawy sądowe w zakresie ograniczenia praw rodzicielskich bądź wciągnięte dzieci w konflikty wśród członków rodzin gdzie ojcowie były na wojnie).

Iryna Yarets
psycholożka

Zarówno dorośli, jak i młodzież potrzebują pomocy psychologicznej w różnych sytuacjach i momentach, z którymi nie są w stanie sami sobie poradzić. Moim zadaniem, jest ich wysłuchać i wesprzeć w powrocie do równowagi psychicznej.

WSKAŹNIKI

- liczba konsultacji dla dzieci 1423
- liczba konsultacji dla dorosłych 678
- liczba konsultacji podczas wyjazdów mobilnych 72
- suma wszystkich konsultacji 2173

liczba konsultacji podczas wyjazdów mobilnych

72

CASE WORKERZY

W tym roku w Lublinie wciąż funkcjonowały trzy punkty zbiorowego zakwaterowania, w których mieszkało około 450 osób uchodźczych z Ukrainy. W związku z tym kontynuowaliśmy naszą pracę socjalną, wspierającą językowo i kulturowo pracowników i pracownice Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

1 października Miasto Lublin rozpoczęło relokację największego punktu w Lublinie, w którym mieszkało około 370 osób. Sama relokacja była poprzedzona spotkaniami ze wszystkimi mieszkańcami, a następnie indywidualnymi rozmowami prowadzonymi przez zespół składający się z naszych pracowników. Podczas pogłębionych rozmów poza dokładnym zbadaniem sytuacji osób, a także przedstawieniem rekomendacji relokacji, informowaliśmy o możliwych programach usamodzielnienia się, a także zasadach partycypacji w kosztach. Nasz zespół współpracując z MOPR i Zarządzeniem Kryzysowym, pomagał w pakowaniu i przenoszeniu rzeczy.

2 grudnia na podobnych zasadach relokowano kolejny, ostatni punkt. Warto zaznaczyć, że oba istniały od lutego 2022 roku. Relokacja ta jak poprzednia przebiegła zgodnie z rekomendowanymi przez nas standardami. Mieszkańcy brali udział w spotkaniu informacyjnym wspólnym. Następnie odbywali rozmowy z zespołem. W tym przypadku zespół składał się z pracownika MOPR, przedstawiciela zarządzania kryzysowego, psychologa z CIK oraz naszych pracowników.

Ze względu na szczególne potrzeby mieszkańców, relokacja odbywała się bardzo spokojnie i była rozciągnięta w czasie.

Skutkiem zamknięcia tych dwóch kluczowych dla miasta punktów zbiorowego zakwaterowania, otwarto dwa nowe.

WSKAŹNIKI

- liczba osób, którzy skorzystali z pomocy caseworkerów 559
- liczba spraw 821

liczba spraw
821

Kamila Pawluk
koordynacja pracy case workerów

Jednym z głównych zadań case workerów w tym roku było przywrócenie ludziom sprawczości oraz wiary we własne możliwości. Było to szczególnie trudne w wypadku osób pozostających w niezmiennie trudnych sytuacjach życiowych takich jak żałoba czy ciężka choroba. Kolejnym wyzwaniem była decyzja o likwidacji punktów zbiorowego zakwaterowania na terenie Lublina. Wiele osób zmierzyło się z ponownym poczuciem destabilizacji i bezradności co wielokrotnie także wymagało naszej interwencji.

PORADNICTWO PRAWNE

W Baobabie na stałe porad prawnych udzielają prawnicy i prawniczki z Fundacji Instytut na rzecz Państwa Prawa (FIPP) – partnerskiej organizacji stowarzyszenia Homo Faber. W jednym z pokoi Baobabu prowadzą oni punkt nieodpłatnego poradnictwa prawnego dla uchodźców i uchodźczyń, migrantów i migrantek, w szczególności dla obywateli Ukrainy korzystających w Polsce z ochrony tymczasowej. Porady są udzielane w kilku językach: polskim, ukraińskim, angielskim oraz rosyjskim i najczęściej dotyczą spraw związanych z:

- zatrudnieniem,
- prowadzeniem działalności gospodarczej,
- świadczeniami socjalnymi,
- kwestiami mieszkaniowymi,
- legalizacją pobytu,
- opieką nad małoletnimi,
- szeroko pojętą „specustawą Ukraińską”

W 2024 roku z powyższych porad prawnych skorzystało ok. 600 osób indywidualnych (w tym 307 osób, które wprost się kwalifikują jako grupa docelowa projektów realizowanych przez IPP oraz podobna liczba osób, które skorzystały z poradnictwa, lecz ze względu na swój status pobytowy nie mogą być wprost ujęte w statystykach organizacji). Począwszy od stycznia 2024 roku w ramach prowadzonych dyżurów (4 dni w tygodniu po 5 godzin każdy) łącznie udzielono ponad 2000 porad prawnych.

Dodatkowo prawnicy IPP brali udział w wyjazdach organizowanych wspólnie z pracownikami i pracownicami Homo Faber, podczas których udzielali bezpłatnych porad prawnych dla cudzoziemców zamieszkujących mniejsze miejscowości województwa lubelskiego. W 2024 roku oprócz samodzielnych wyjazdów zrealizowanych przez stowarzyszenia Homo Faber łącznie zrealizowano 9 takich wspólnych wyjazdów. Podobne działania pozwalają na zniwelowanie bariery geograficznej i zapewnienie dostępu do niezbędnych usług prawnych osobom zamieszkującym w miejscowościach innych niż Lublin.

WSKAŹNIKI

- 600 osób indywidualnych
- 2000 porad

liczba porad
2000

liczba osób
indywidualnych
600

INTERWENCJE KRYZYSOWE I MEDIACJE

GBV I INTERWENCJE

Gender Based Violence to przemoc ze względu na płeć wynikająca z nierówności. Ten rodzaj przemocy dotyczy najczęściej kobiet i dziewcząt, osób niebinarnych, ale zdarzają się także przypadki kierowania jej wobec mężczyzn i chłopców. Ten rodzaj przemocy zdarza się w rodzinie, w środowisku pracy, w społecznościach, w czasach pokoju oraz w trakcie trwania konfliktów zbrojnych.

Od wielu lat Homo Faber jest pierwszym kontaktem dla osób doświadczających przemocy. Nasze interwencje skupione są na osobie, jej potrzebach i oczekiwaniach, szyte są na miarę. Co ważne – wspieramy osoby bez względu na ich cechy oraz status pobytowy w Polsce. Jesteśmy w gotowości o każdej porze dnia i nocy.

Szczególnie ważne jest dla nas dbanie o dobrostan i bezpieczeństwo małoletnich.

WSKAŹNIKI

- liczba interwencji GBV 18
- liczba interwencji kryzysowych 59

liczba interwencji
kryzysowych
59

Milena Kloczkowska

Case management gender based violence to jedno z naszych kluczowych działań interwencyjnych. Budujemy ścieżki wsparcia dla ocalałych tak, aby przede wszystkim zapewnić im i ich najbliższym bezpieczeństwo. Proces ten jest długi i wymaga pracy na kilku płaszczyznach. Klientki trafiają często najpierw do nas – wynika to z łatwości w komunikacji (rozmawiamy w ich języku, mamy tłumaczy), a także zaufania. Wielokrotnie jesteśmy też pierwszym miejscem, gdzie zgłaszają problem i dopiero my uświadamiamy im, że to, czego doświadczają to przemoc. Nasza silna strona w trakcie interwencji to dostępność 24 godziny na dobę. Wiele instytucji kończy pracę po południu, zaś znaczna większość sytuacji przemocowych występuje wieczorami i nocą.

ASYSTA

Asysta skupia się na wspieraniu osób w dostarczeniu do potrzebnych i adekwatnych usług na terenie miasta w Lublin i asystowanie w ich trakcie. A zatem pomagamy osobom asystując w szeroko pojętym obszarze medycznym: umawiając wizyty, pomagając dotrzeć na miejsce, tłumacząc je, a także w innych obszarach spraw administracyjnych. Nie narzucamy rozwiązań, a nasze wsparcie jest tymczasowe – zależy nam, aby osoby ucząc się przy naszym wsparciu funkcjonowania w nowej dla siebie rzeczywistości nabywały kompetencje i w dość szybkim czasie usamodzielniały się.

liczba asyst
1690

WSKAŹNIKI

- liczba asyst 1690

Wiktor Berezniak

Jednym z największych wyzwań w pracy asysty w 2024 roku było elastyczne dostosowywanie się do potrzeb osób, zwłaszcza w ramach ograniczeń systemu zdrowia. Szczególnie wymagająca okazała się praca z osobami w kryzysie, na przykład w trakcie leczenia onkologicznego, która wiązała się z dużym obciążeniem psychicznym dla asystentów. W odpowiedzi na te trudności skupiliśmy się na tworzeniu systemu pracy Asysty, który zapobiega wypaleniu zawodowemu, jednocześnie gwarantując efektywne wsparcie osobom. Dodatkowo, szczególną uwagę poświęciliśmy przygotowaniu do przyszłych wyzwań, rozwijając kompetencje zespołu i wdrażając nowe rozwiązania, które zapewnią trwałość i jakość wsparcia w nadchodzących latach.

ANTYDYSKRYMINACYJNY HUB

Oferujemy bezpłatne wsparcie, gdy daną osobę spotka mowa nienawiści, dyskryminacja, przemoc. Nasz wielokulturowy zespół jest w gotowości by wysłuchać, wspólnie zbadać sprawę, pokazać możliwe rozwiązania. Pracujemy po polsku, ukraińsku, rosyjsku, angielsku, arabsku i w shona.

liczba spraw
23

WSKAŹNIKI

- 23 sprawy

Taras Kuzima

Jako migrant doskonale rozumiem trudności związane z osiedleniem się w nowym środowisku oraz to, jak nierówne traktowanie wpływa na osobę i jej życie w miejscu, które wybrała. Każdy akt dyskryminacji obniża pewność siebie, wywołuje frustrację i utrudnia odnalezienie się w nowej rzeczywistości. Dlatego tak istotne jest podejmowanie działań mających na celu wsparcie osób pokrzywdzonych. Ważne jest, żeby mieli świadomość, że istnieje miejsce i ludzie, którzy zrobią wszystko, żeby pomóc w rozwiązaniu problemu, wysłuchają i wesprą.

ANTYBULLYING

Antybullying to szereg działań wspierających lubelskie szkoły w tworzeniu rozwiązań służących przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej. Spotykamy się z dyrekcjami szkół, pedagożkami, nauczycielami, wspólnie szukając rozwiązań. Czasami szkolimy całe rady pedagogiczne, czasami wspólnie pochylamy się nad wyzwaniem jednego dziecka.

Rozmawiamy także z rodzicami, tłumacząc im, jak wygląda polska rzeczywistość szkolna. A nawet kręcimy o tym filmowe klipy.

Prowadzimy antyprzemocowy klub edukacyjny, na który co miesiąc zapraszamy osoby, które pracują w szkołach lub w ich otoczeniu (Straż Miejska, Policja, Centrum Interwencji Kryzysowej), by rozmawiać o rozwiązaniach.

W 2024 roku przeprowadziliśmy siedem wielogodzinnych szkoleń dla nauczycielek i nauczycieli.

Piotr Skrzypczak
trener antyprzemocowy, mediator

Bullying czyli po polsku nękanie to zaawansowana sytuacja przemocowa. Jest jak dżuma. Aby ją rozwikłać nie wystarczy porozmawiać z jednym dzieckiem czy jego rodzicami. Bullying „zaraża” całą klasę i jej otoczenie. Stąd potrzeba głębszej refleksji, przygotowania diagnozy i pracy zarówno z dziećmi doświadczającymi przemocy, tymi co ja stosują, ale też ze świadkami, rodzicami, nauczycielami i pedagogami. Ta kuracja nie jest ani łatwa, ani szybka. Jednak warto jak najszybciej zidentyfikować takie sytuacje i reagować. Im wcześniej to zrobimy, tym mniej roboty.

Jaka jest zatem rola w tej układance organizacji, która jest z zewnątrz? Otóż mamy moce, które mogą wspomóc proces naprawy. Mamy dystans, elastyczne podejście, możliwość pracy z rodzicami. Często znamy też dzieci z innych obszarów (np. naszych warsztatów, chóru). No i w zespole mamy ludzi z wielu państw, mówiących różnymi językami. Nie wyścujemy ani nie konkurujemy ze szkołą, tylko wspólnie szukamy rozwiązań.

Kocham
to
miejsce

2

EDUKACJA

I ROZWÓJ

MIĘDZYKULTUROWA SZKOŁA LIDEREK I LIDERÓW

Międzynkulturowa Szkoła Liderów i Lidererek to rocznych kursów dla osób z doświadczeniem migracji/uchodźstwa z podstaw działań społecznych zakończony realizowaniem konkretnych działań na rzecz własnych i nowych wspólnot. W tym roku odbyła się już trzecia kursu, w której wzięło udział 13 kobiet z Ukrainy, Białorusi, Zimbabwe i Tunezji. Zrealizowane projekty koncentrowały się wokół powstawania klubów samopomocowych (klub dla dziewcząt, klub kobiet), działań wspierających poznawania się i integrację („Global Lublin, Local Heart”) czy zwracania uwagi na ważne wyzwania migrujących osób (wystawa „Poza ramami kwalifikacji”).

Kristina Jonauskaite

Tworzymy Międzynkulturową Szkołę Lidererek i Liderów, ponieważ chcemy żyć w społeczeństwie, w którym każda osoba, niezależnie od pochodzenia, ma możliwość aktywnego udziału w życiu społecznym. W Szkole nie tylko dzielimy się naszą wiedzą i wieloletnim doświadczeniem w działaniach społecznych, ale również kładziemy duży nacisk na budowanie relacji. Dajemy osobom uczestniczącym wiele okazji, aby mogły nawiązać bezpośrednie kontakty z przedstawicielami/kami lubelskich i innych polskich organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych. Gdy osoby uczestniczące poznają lokalny kontekst, miasto i ludzi, nabierają odwagi i poczucia sprawczości, by dzielić się tym ogromnym potencjałem, z którym do nas przychodzą.

LATAJĄCY UNIWERSYTET PRAW CZŁOWIEKA

To już trzeci raz, kiedy zaprosiliśmy do wspólnego poznawania idei i praktyki praw człowieka. Podczas 9-miesięcznego podstawowego kursu mieliśmy okazję słuchać wykładów m.in. prof. Ewy Łętowskiej, prof. Witolda Klause, Dr hab. Agnieszki Bieńczyk-Missala, dr hab. prof. UG Tomasza Besty, Danuty Przywary; osób związanych z samorządem, m.in. Marty Siciarek, Piotra Chorośia, Barbary Borowiak, a także osób aktywistycznych, m.in. Piotra Skrzypczaka, Julii Landowskiej, Stanisławy Husakowej, Marty Lempart.

Działanie jest możliwe dzięki kooperacji z Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku.

Kiedyś była Szkoła Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji. Wychowała ponad 1000 absolwentek i absolwentów. Niestety wiele lat temu zakończyła działalność. Trzon naszego zespołu jest jej absolwentami/tkami.

Dlatego kiedy zaczęła się pełnoskalowa wojna postanowiliśmy wspólnie z Europejskim Centrum Solidarności, i oczywiście z Fundacją, wskrzesić ideę by poszerzać grono osób głęboko wykształconych w teorii i praktyce z zakresu walki o prawa człowieka. Czasy były i są trudne więc i wielu mądrych ludzi potrzeba do tej roboty... Swą edukację w „Latającym” kończy już czwarta grupa, ale to nie koniec! Jest apetyt na więcej.

Piotr Skrzypczak
współkoordynator LUPCz

STYPENDIA

Od 2022 roku prowadzimy program stypendialny dla młodych osób. Program umożliwia osobom, które znalazły się w Lublinie w związku z wojną w Ukrainie, kontynuować swój rozwój twórczy i zawodowy (w dziedzinie muzyki, sportu, tańca, teatru, w zakresie sztuk wizualnych). Staramy się wspierać każdą osobę, która się do nas zwraca, skupiamy się na konkretnym człowieku i jego/jej potrzebach rozwojowych. Nie przekazujemy pieniędzy – kupujemy potrzebny sprzęt, opłacamy trenerów, instruktorów i nauczycieli lub sale szkoleniowe. Mamy głębokie przekonanie, że wspólnie z naszymi partnerami, dzięki narzędziom kultury, sztuki, sportu dajemy młodym osobom z Ukrainy, które przyjechały tu w konsekwencji wojny, przestrzeń do pracy z emocjami i budowania spokoju. A w konsekwencji – do sprawczości, poczucia wartości i wzrastania dalej.

Rok 2024 stał się przełomowym, ponieważ dużo więcej dzieci z Programu poszło do szkół muzycznych lub dalej są związani z muzyką, ale również ze sportem bardziej profesjonalnie.

NASZE NAJWIĘKSZE SUKCESY

Czworo dzieci, które ćwiczyły indywidualnie z Panią Hałyną Nawrocką oraz Ołeksandrem Nawrockim, dostało się do szkół muzycznych w Lublinie. Bohdan Makohon (skrzypce) – do Szkoły Muzycznej im. Witolda Lutosławskiego – II st, Khomyshyn Tetiana (fortepian) – poszła do I klasy II st. tej samej szkoły. Maria Solovyova (skrzypce) dostała się do Szkoły Muzycznej im. Tadeusza Szeligowskiego I st., Vladyslav Poberezhniuk (akordeon) – IV klasa (również Szkoła im. Tadeusza Szeligowskiego).

Wśród gitarzystów, którzy grali w zespole prowadzonym przez Mirosława Sokołowskiego, do Szkoły Muzycznej im. Tadeusza Szeligowskiego poszli: Iwanka Kupryjanowicz, Daniel Stadnik oraz Tymofij Kopiatkov. Wiktoria Kuc, która gra na bandurze (nauczycielka Olga Maciupa) planuje w następnym roku składać dokumenty do Akademii Muzycznej z wokalu, ale też gra na profesjonalnej bandurze.

Cały czas aktywnie działa sekcja Judo. Chłopcy biorą udział w zawodach i wygrywają pierwsze miejsca, zwłaszcza Andrij Sowerda i Illia Kryvyj. Dzieci też uczą się od najlepszych sportowców. Ostatnio uczestniczyli w Campie, który prowadzili: dwukrotny Mistrz Olimpijski – Waldemar Legień, mistrz Świata – Rafał Kubacki, Mistrz Europy – Przemysław Matyjaszek.

Odrębnie warto wspomnieć o pływaczce Wiktorii Pronczakowej z Soledaru – zniszczonym mieście na Donbasie, która, jak uciekała z mamą i siostrą, to pierwsze co zostało spakowane do walizki ewakuacyjnej – to okulary do basenu.

Z Wiktoria i jej mamą przygotowaliśmy reportaż na Radiu Lublin, który zrealizowała wybitna polska dziennikarka radiowa Katarzyna Michalak.

Wiktoria ćwiczy codziennie po kilka godzin, jeździ na ogólnoukraińskie zawody do Ukrainy, gdzie wygrywa pierwsze miejsca. Dwa dni temu dziewczyna została najlepszą zawodniczką na zawodach w Dębicy „Otylia Swim Cup”. Wywalczyła 4 złote medale i 1 brązowy, wygrała również klasyfikację generalną i zdobyła Puchar Otylii Jędrzejczak (suma pkt w konkurencji 50,100 stylem motylkowym).

W tym roku zaczęliśmy robić więcej spotkań integracyjnych wokół muzyki. Po raz pierwszy na wspólnym koncercie w czerwcu wszystkie zespoły zarówno gitarowy, tak chór, jak i bandurzystki wykonali razem „Odę do radości” Beethovena z okazji 20 lecia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przeprowadziliśmy wspólne warsztaty zrealizowane przez Tadiwanasze Mudoti z Zimbabwe. Na bazie chóru powstał też kameralny ansambl wokalny, który śpiewa bardziej profesjonalnie, a również pojawił się ansambl skrzypcowy, w którym uczestniczą również dzieci, które już odeszły do szkół muzycznych, ale nadal są z nami w formie zespołowej. Oprócz dzieci ukraińskich na zajęcia zaczęły przychodzić dzieci z Białorusi i w planach mamy poszerzać i robić nasz program bardziej wielokulturowy.

Olga Maciupa

koordynatorka programu
stypendialnego dla dzieci i młodzieży

Przejęłam koordynację programu Stypendium Rozwoju w maju tego roku. Najpierw byłam jedną z nauczycielek i skupiałam się na swoich zajęciach – gra na bandurze – biorąc od czasu do czasu udział z dziewczynami w koncertach. Kiedy zaczęłam opiekować się całością programu, trochę poznałam szerszy kontekst, zapoznałam się bliżej z innymi nauczycielkami, rodzicami dzieci. Wyzwaniem było wymyślenie sposobów połączenia edukacji muzycznej oraz społecznego zaangażowania naszych wydarzeń muzycznych. Uważam, że nastawienie na rozwój zawodowy naszych dzieci oraz wspólne działania muzyczne wokół kultur, które nas różnią, ale mogą również zjednoczyć, jest naszą siłą i wyjątkowością.

W Baobabie odbywa się dużo różnych wydarzeń i planujemy, aby występy stypendystów coraz więcej towarzyszyły różnym spotkaniom, dyskusjom i zebraniom i angażowały się w różne inicjatywy miejskie. Już w listopadzie stypendyści brali udział w Świątowaniu Dnia Niepodległości 11 listopada oraz wieczorze literackim 29 listopada zorganizowanego przez Bibliotekę Wielokulturową w Baobabie. Status Lublina jako Europejskiej Stolicy Kultury 2029 pozwoli również naszym dzieciom na większe zaangażowanie w różne inicjatywy kulturowe i społeczne.

Podsumowując, w roku 2024 z programu Stypendialnego skorzystało 75 osób. W tej chwili wspieramy około 50 dzieci. Nie rekrutujemy nowych uczestników, tylko rozwijamy zawodowo tych, którzy są od dawna. Program Stypendium Rozwoju dąży do utrzymywania roli terapeutycznej oraz społeczno-integracyjnej, ale co ważne planujemy również wprowadzać w nasze działania więcej dialogu międzykulturowego. Co może być lepszego niż przygotowanie koncertu, w którym brzmiałyby pieśni z tekstami Czechowicza, Łesi Ukrainki, kolędy polskie, ukraińskie, białoruskie, ale też w języku Szona? Róbmy to!

W 2024 roku realizowaliśmy także stypendia dla dorosłych, o czym piszemy w rozdziale „Integracja” w dziale poświęconym pracownikom.

50
stypendystów
i stypendystek

WSKAŹNIKI

- 50 stypendystów i stypendystek

ROZWÓJ ZESPOŁU

Ciągłe i systematyczne samodoskonalenie się jest kluczową częścią tożsamości Homo Faber. W tym roku realizowaliśmy tę misję na kilka sposobów.

LUBELSKA SZKOŁA TRENERSKA

Jeszcze w listopadzie 2023 roku odbył się pierwszy cykl szkoleń w ramach Lubelskiej Szkoły Trenerskiej. Celem tej inicjatywy edukacyjnej było wyszkolenie w kompetencjach trenerskich międzykulturowych par trenerskich, które będą prowadziły szkolenia z zakresu praw człowieka, komunikacji międzykulturowej, antydyskryminacji, antybullyingowych itp. Program szkoły obejmował między innymi trening interpersonalny, metody pracy z grupą, tworzenie własnych scenariuszy, edukację w obszarach praw człowieka, przeciwdziałania dyskryminacji, komunikacji międzykulturowej i wiele innych tematów, w których pracujemy na co dzień.

W listopadzie 2024 roku dyplomy ukończenia odebrało 12 osób z naszego zespołu.

Wiktoria Dudek *Założeniem Szkoły było poszerzenie koordynatorka Szkoły zespołu trenerskiego, który będzie miał kompetencje pozwalające na pracę w trenerskich parach międzykulturowych w obszarach przeciwdziałania bullyingowi, praw człowieka, antydyskryminacji, komunikacji międzykulturowej i innych tematach ściśle związanych z pracą organizacji. Szkołę ukończyło 12 osób w tym osoby z Polski, Ukrainy, Białorusi, Syrii i Zimbabwe.*

WIZYTY STUDYJNE

W tym roku odbyliśmy także kilka szytych na naszą miarę i pod nasze potrzeby wizyt studyjnych.

- W czerwcu prezeska HF została zaproszona na dwutygodniowy wyjazd studyjny do USA organizowany przez Departament Stanu w ramach International Visitor Leadership Program. Visitor Leadership Program jest najstarszym programem rządu Stanów Zjednoczonych wspierającym wymiany profesjonalistów. Ta poświęcona była wzmocnieniu organizacji pracujących z migrantami i uchodźcami z Ukrainy.
- W październiku zespół pracujący nad patronatem społecznym odbył tygodniową podróż na Islandię. Pytania o praktyki integracji koncentrowały się na zagadnieniach edukacji formalnej (w tym przeciwdziałaniu przemocy szkolnej), recepcji uchodźców, i zaangażowaniu społecznemu.
- W październiku zespół zajmujący się interwencjami kryzysowymi w tym reagowaniu na przemoc ze względu na płeć (GBV) i wspieraniem osób z grup szczególnie wrażliwych odwiedził Ateny i Lesbos. Koleżanki spotkały się z greckimi aktywistkami wspierającymi osoby uchodźcze, zwłaszcza dziewczynki i kobiety z Community Center Parea, Bashira Center, Lesvos Solidarity, Mosaik Support Centre, oraz Hope Project i Diotima Centre.
- W listopadzie zespół miał szansę poznać poznańskie modele międzysektorowej współpracy w zakresie recepcji i integracji. Przewodniczkami po Poznaniu był Migrant Info Point – ekspercka organizacja pracująca z migrantami i uchodźcami, specjalizująca się w edukacji dzieci o niepolskim pochodzeniu.

INNE SZKOLENIA I KURSY

Osoby z zespołu łącznie wzięły udział w 26 różnych szkoleniach z zakresu bezpieczeństwa, języka inkluzywnego, pracy w szkołach, pierwszej pomocy psychologicznej, caseworkingu, legalizacji pobytu. Dodatkowo dwie osoby z zespołu ukończyły II edycję Latającego Uniwersytetu Praw Człowieka dwie kolejne rozpoczęły naukę w III edycji.

W pracy, którą wykonujemy, potrzeby osób, którym pomagamy bardzo dynamicznie się zmieniają. Ekspercką wiedzę trzeba zdobywać nieustannie żeby się nie przedawniła. Szkolenia, warsztaty, wykłady, spotkania sprawiają że zespół jest w ciągłym procesie uczenia się. Dodatkowo zespół przechodzi tę drogę razem, osoby uczą się od siebie nawzajem, zdobywają nowe doświadczenia, konfrontują je ze sobą i mogą dzielić się swoimi własnymi przeżyciami.

Wiktoria Dudek
MEAL

3

WITAMY

W LUBLINIE

Pierwszy program „Witamy w Lublinie” uruchomiliśmy w 2009 roku. Był klasycznym „oprowadzaniem po domu”: zapraszaliśmy osoby z migranckim i uchodźczym doświadczeniem do głębszego poznania miasta, do którego właśnie trafili. Repertuar rozrósł się obejmując tematyczne spacery po mieście także nie oczywistymi trasami (do klasyki wszedł blisko 3-godzinny objazd po mieście nocą miejskim autobusem!), spotkania, trójjęzyczne kalendarze-informatory, oczywiście lekcje polskiego w sali i poza nią.

Witamy w Lublinie to jak sama nazwa wskazuje, powiedzenie sobie „dzień dobry”, omówienie głównych zasad i obyczajów ale i zapytanie o potrzeby i oczekiwania tych, którzy przyszli. I wiązanie międzyludzkich nitek. Pierwszy krok.

WITAMY W LUBLINIE

A zatem Witamy!

LUBLIN, PIERWSZE KROKI

W każdą trzecią sobotę miesiąca o godzinie 12:00 w baobabie organizujemy spotkanie dla nowych mieszkańców i mieszkanki Lublina – tych, co przyjechali z bardzo daleka ale i tych co przyjechali z sąsiedniej gminy! W ciągu dwóch godzin spotkania, posługując się czterema językami (polskim, angielskim, ukraińskim i rosyjskim) opowiadamy o mieście: topografia i położenie, ważne daty historyczne, władze i administracja, kultura i rozrywka... – wszystko to, o czym warto wiedzieć.

SPACERY

To nasza specjalność. W tym roku spacerowaliśmy różnymi trasami, różnymi Lublinami. Zorganizowaliśmy spacer zielarski skoncentrowany na roślinach w mieście; rowerowy – poznając rozkład ścieżek rowerowych w mieście; DIY – zrób to sam; wielokulturowy, opowiadając o dziedzictwie tego miasta. Był Lublin must see – musisz koniecznie zobaczyć, czyli ten z katalogów i ten z serca nas samych, którzy tu mieszkamy. Był wreszcie spacer po instytucjach kultury i poznaniu ich działań.

WSKAŹNIKI

- liczba uczestników 143 osoby

Kristina Jonauskaite

Lublin w ostatnich latach dynamicznie się zmienia, coraz więcej osób wybiera nasze miasto jako miejsce do życia, pracy, nauki. Jesteśmy przekonani, że budowanie dobrych relacji między "nowymi" a "starymi" mieszkańcami zaczyna się od bardzo prostej rzeczy – powitania przybyłych. Opowiedzenie o mieście, pokazanie go, zaproponowanie pomocy w nauce języka i wsparcia w przypadku kryzysów – to gesty, które jako społeczeństwo przyjmujące możemy zrobić z łatwością i przyjemnością. Natomiast dla osób, które dopiero przyjechały, mogą one wiele znaczyć i potrafią znacznie ułatwić stawianie pierwszych kroków. Jako migrantka wiem to z własnego doświadczenia.

PATRONAT SPOŁECZNY

Patronat społeczny to model integracji stworzony dla osób uchodźczych i implementowany do polityk migracyjnych między innymi w Kanadzie, Wielkiej Brytanii, Australii, Niemczech, Holandii. Model zakłada kompleksowe wsparcie przy zaangażowaniu różnych interesariuszy lokalnych: władz miasta, wydziałów, instytucji administracji, organizacji społecznych, grup sąsiedzkich itp.

Patronat społeczny korzysta z potencjału dobra tkwiącego w społeczeństwie. Porządkuje i ułatwia udzielanie wsparcia. Integruje. Dzięki niewielkiemu, ale spójnemu zaangażowaniu pojedynczych osób, instytucji, organizacji, biznesu można osiągnąć większy efekt angażując mniej środków. Słowem, robić to sprawniej, szybciej i skuteczniej!

Wspólnie z Pathways International oraz partnerami ze Stowarzyszenia Nomada, Polskim Forum Migracyjnym, Towarzystwem Inicjatyw Twórczych „ę” i warszawskim Klubem Inteligencji Katolickiej jesteśmy prekursorami wprowadzania tego narzędzia w Polsce.

W 2024 roku pracowaliśmy głównie nad ramami modelu, które uwzględniają polską specyfikę oraz kontekst lokalny. We wrześniu odbyło się duże międzysektorowe spotkanie, w którym uczestniczyło ponad 50 osób, reprezentujących zarówno miejskie władze, instytucje jak i organizacje i grupy nieformalne.

To początek pewnego dużego procesu.

Piotr Skrzypczak *Ludzie są dobrzy. Chcą pomagać innym. Ostatnie lata udowodniły to w tysiącach konkretnych zachowań. Jednak czasami działamy po omacku, nie jesteśmy w stanie dobrze ułokować swojej energii. A i osoby potrzebujące realnego wsparcia nie są w stanie trafić pod odpowiedni adres. Patronat społeczny to porządkuje, ułatwia i wspiera: na poziomie kraju, samorządu, lokalnych organizacji, i co najważniejsze, oddolnych, kilkusobowych grup wolontariuszy. Osoby z doświadczeniem uchodźstwa jak po nitce trafiają w dobre, przygotowane miejsce, otrzymują życzliwe wsparcie.*

KURSY JĘZYKA I KULTURY

Bez języka nie ma integracji – mówią wszyscy. Zgadzą się. Ale co to właściwie oznacza? Cóż, bez znajomości języka nie ma komunikacji, zrozumienia i budowania relacji. Ludzie pozostają sobie obcy i niezrozumiali. Dlatego w tym roku, jak i poprzednich, zaprosiliśmy osoby migranckie i uchodźcze do bezpłatnych zajęć z języka polskiego. Dodatkowo w czasie wakacji zostały uruchomione grupy dziecięce, młodzieżowe i dla dorosłych z intensywną nauką języka.

Ale to nie wszystko – uruchomiliśmy także zajęcia z angielskiego dla dzieci, aby osmielać je do kontaktów z innymi.

Kursy języka polskiego w 2024 r.

- Kursy 9 miesięczne (październik 2023 – czerwiec 2024) – ok. 70 osób
 - styczeń – czerwiec: 6 grup (2 anglojęzyczne, 4 słowiańskie)
- Kursy wakacyjne (lipiec, sierpień, wrzesień) – ok. 45 osób
 - lipiec – 15 osób
 - sierpień – 15 osób
 - wrzesień – 15 osób
- Kursy wakacyjne dla dzieci (lipiec, sierpień) – ok. 40 osób
 - lipiec: grupa dziecięca – 10 osób, grupa młodzieżowa – 10 osób
 - sierpień: grupa dziecięca – 10 osób, grupa młodzieżowa – 10 osób
- Kursy 9 miesięczne (październik 2024 – czerwiec 2025) – ok. 80
 - październik – grudzień: 6 grup (2 anglojęzyczne, 4 słowiańskie).

Łącznie osób biorących udział kursach w 2024:

Godziny lekcyjnych:

- dorośli: 855
- młodzież i dzieci: 98

WSKAŹNIKI

- 195 dorosłych
- 40 dzieci i młodzieży
- 953 godziny zajęć z polskiego

liczba dorosłych

195

liczba dzieci i młodzieży

40

liczba godzin zajęć z polskiego

953

Anna Mikiciuk

koordynatorka kursów polskiego, lektorka

Grupy są bardzo różnorodne pod względem kraju pochodzenia, wieku, płci. W konsekwencji pozwala to na pokazanie, podczas lekcji języka polskiego, jak jesteśmy różni, jak różne mamy perspektywy i inne punkty widzenia. Daje to przestrzeń na naukę otwartości na innych. Uczestnicy i uczestniczki kursów, oprócz samej nauki, mają możliwość poznania nowych osób oraz podzielenia się swoimi różnymi doświadczeniami. Po kilku miesiącach zajęć widać, jak zawiązują się znajomości i przyjaźnie, które trwają dłużej niż nauka języka. Relacje są bardzo ważne.

Tadiwanashe Mudoti

lektorka języka angielskiego

Móc wywołać uśmiech na czyjeś twarzy, zwiększyć pewność siebie, jeśli chodzi o mówienie po angielsku, to jest to, co sprawia, że wszystko jest tego warte. Niewytłumaczalna radość. Wspaniała nagroda.

4

INTEGRACJA

Integracja, jak czytamy w unijnych dokumentach:

- jest ciągłym, dwukierunkowym procesem obejmującym zarówno obywateli państw trzecich zamieszkujących legalnie, jak i społeczeństwo, które ich przyjmuje,
- obejmuje, ale wychodzi poza politykę przeciw dyskryminacji,
- zakłada poszanowanie podstawowych wartości Unii Europejskiej i podstawowych praw człowieka,
- wymaga podstawowych umiejętności uczestnictwa w społeczeństwie,
- uzależniona jest od częstych interakcji i dialogu międzykulturowego pomiędzy członkami społeczeństwa na wspólnych forach i działaniach mających na celu poprawę wzajemnego zrozumienia,
- rozciąga się na różne obszary polityk, w tym zatrudnienie i edukację.”*

Celami różnych działań wspierających ten proces jest wspólnota potrafiąca ze sobą pokojowo funkcjonować w ramach umowy społecznej.

Z poziomu operacyjnego to cała masa aktywności, które, jak w definicji, pomagają nowym mieszkańcom i mieszkankom odnaleźć się w nowej dla siebie rzeczywistości prawnej, społecznej, kulturowej, obyczajowej a z drugiej – modelowanie prawa, praktyk jego stosowania, uzusów na bardziej włączające perspektywę osób o cechach mniejszościowych. Na tych zmianach korzystają oczywiście finalnie wszyscy.

Traktujemy Baobab jako przestrzeń integracji ale i laboratorium dobrych praktyk, uczymy się tych nowych perspektyw i włączamy je w nasze działania.

* Źródło: Program Haski: WZMACNIANIE WOLNOŚCI, BEZPIECZEŃSTWA I SPRAWIEDLIWOŚCI W UNII EUROPEJSKIEJ (2005/C; źródło: 53/01<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2005:053:0001:0014:PL:PDF>

PRACOWNIE

W baobabie mieszczą się dwie pracownie rzemieślnicze: lekka – szycie, haft, kwiaty, ceramika, makrama in. i ciężka – stolarka, dwie pracownie techniczne: informatyczna z 12 stanowiskami komputerowymi, elektrotechniczna (druk 3D) oraz dwie pracownie muzyczne wyposażone w różne instrumenty.

Praca odbywa się zarówno w ramach oferowanych warsztatów tematycznych jak i godzin otwartych, podczas których każda osoba może skorzystać ze zgromadzonego tu sprzętu i narzędzi pod okiem wykwalifikowanych osób.

Ideą, która przyświeca pracowniom jest gromadzenie mieszkańców i mieszkanki Lublina o różnych tożsamościach wokół wspólnej pracy – naprawy w duchu recyklingu i ponownego użycia oraz tworzenie dobrych jakościowo rzeczy.

W 2024 roku dodatkowo pracownie lekka i ciężka oferowały wsparcie mentorskie dla osób zgłaszających się do programu stypendialnego dla dorosłych. Celem programu było wspieranie merytoryczne i finansowe osób uchodźczych, którzy zamierzali swoje wykształcenie, umiejętności, ekspercką wiedzę wykorzystać na polskim rynku pracy, czy to uzupełniając niezbędne kwalifikacje, czy to zakładając własne działalności.

W ramach stypendiów kupowaliśmy maszyny do szycia, zestawy ilustratorskie, narzędzia fryzjerskie, sfinansowaliśmy specjalistyczne kursy zawodowe, łączyliśmy rzemieślników, ekspertów, twórców z lubelskimi środowiskami.

W 2024 roku z naszych stypendiów skorzystało 10 osób z Ukrainy, Białorusi, Czeczenii, Rosji, Kazachstanu.

WSKAŹNIKI

- pracownia lekka : 74 warsztatów / 534 uczestników
- pracownia ciężka: 25 warsztatów / 204 uczestników
- pracownia komputerowa: 102 warsztaty / 405 uczestników
- razem: 201 warsztatów / 1143 uczestników

liczba warsztatów
201

liczba uczestników
1143

Chętnych na udział w warsztatach jest więcej niż miejsc. Za każdym razem! Pojawiają się dylematy, czy dawać szansę zupełnie nowym osobom,

Ewelina Kruszyńska
koordynatorka pracowni lekkiej

czy przyjmować te najbardziej zaangażowane, które tworzą już pewną społeczność? Profesjonalizować poziom zajęć i wspierać osoby najzdolniejsze, czy działać szeroko dla tych, którym jest najtrudniej?

Tu żadne rozwiązanie nie wydaje się najlepsze. Dlatego cały czas sprawdzam i szukam nowych. Staram się słuchać i „oddawać” tę pracownię uczestniczkom, motywować je do działania. Jednocześnie pokazuję to, co według mnie wartościowe, a czego mogą nie znać. Dużo odmawiam. Po to, żeby zadbać o poziom zajęć, o porządne materiały i o komfort pracy w niewielkiej sali. W pracowni robimy ładne rzeczy, jest miło. Nie widać, że to niełatwa robota.

W tym roku pracownia ciężka skupiła się na zajęciach z tworzenia grafik cyfrowych, pracy z drewnem i realizacji projektów za pomocą maszyn sterowanych komputerowo.

Paweł Nowak
koordynator pracowni ciężkiej

Osoby uczestniczące zdobyły wiedzę niezbędną do tworzenia prototypów i modeli swoich projektów, które mogły zrealizować w pracowni. Szczególny nacisk położyliśmy na proces projektowania, który sprzyjał wymianie doświadczeń i współpracy podczas realizacji projektów.

Pracownia współorganizowała także młodzieżowy klub elektrotechniczny oraz wspierała projekty takie jak stworzenie publicznej biblioteczki czy organizację wydarzenia TedX. Stała się również przestrzenią do spotkań osób z różnych dziedzin, które wymieniają się wiedzą na temat wpływu technologii na życie codzienne.

Ten rok w pracowni komputerowej był różnorodny i bogaty w zajęcia. Warsztaty i szkolenia były organizowane dla każdej grupy wiekowej i obejmowały zarówno podstawy obsługi komputerów dla dzieci, jak i bardziej zaawansowane tematy, takie jak obsługa programów sprzedażowo-magazynowych, grafika komputerowa, projektowanie 3D czy rysowanie na tablecie graficznym.

Sofiya Fedziukovich
koordynatorka pracowni komputerowej

Byliśmy przestrzenią do nauki dla coraz większej grupy osób.

SPOTKANIA PRZY STOLE

„Przy stole” to formuła spotkań międzykulturowych, których osią jest jeden duży stół. W tym roku ustawialiśmy go kilkakrotnie, nie tylko w baobabie – jako przestrzeń do spotkań pojawił się między innymi w Parku Ludowym oraz na terenie Rodzinnych Ogródków Działkowych „Nasza zdobycz”.

Impulsem do nakrywania stołu były symboliczne daty: Dzień Dziecka, gdzie dzieliliśmy się smakami dzieciństwa, jak i 11 listopada, Dzień Niepodległości Polski i stał się osią rozmów o nowym patriotyzmie, skoncentrowanym na dbaniu o przyrodę.

WSKAŹNIKI

- 400 osób

liczba osób
400

Ewelina Kruszyńska

pomysłodawczyni i realizatorka stołów

Stół – podstawowy mebel, który jako pierwszy pojawia się w nowym domu, czasem jeszcze na etapie budowy. To miejsce rozmowy, wymiany poglądów i celebrowania szczęśliwych momentów. Jestem przekonana, że takie wspólne ucztowanie to jedno z najprostszych narzędzi integracji i międzykulturowego dialogu. Przy stole łatwo rozpocząć rozmowę z nieznaną osobą, pochwalić danie, zapytać o przepis. Łatwo się aktywnie włączyć w przygotowania. W kwestii ulubionych smaków i kulinarnych historii wszyscy jesteśmy równymi ekspertami.

ŚWIETLICA

Świetlica dla dzieci pełni kilka funkcji: jest miejscem, gdzie zapracowani, samotni rodzice mogą zostawić pod profesjonalną opieką swoje pociechy, aby w tym czasie móc załatwić ważne dla siebie sprawy; miejscem warsztatów tematycznych dla zorganizowanych grup przedszkolnych oraz integracji dzieci o różnym pochodzeniu.

WSKAŹNIKI

- liczba zajęć/warsztatów 363
- liczba uczestników 2703

liczba zajęć
363

liczba uczestników
2703

Ira Filas

Dla mnie nowością jest moc zajęć cyklicznych, na które przychodzi stała grupa. Dzieci chcą się spotkać ze sobą, wymieniają zabawkami i rozmawiają, tworzy się większa więź między wszystkimi uczestnikami. Wiedzą po co przyszli, z pasją opowiadają o tym co im się podoba. Nawet te najmłodsze dzieciaki w wieku 3 lat z niecierpliwością, ze słów mam, czekają kiedy przyjdą do Baobabu. I bardzo ważnymi, jak na mnie, są wizyty grup z przedszkola, gdzie w sposób ciekawy i rozumiany przez dzieci otwieramy przed nimi takie tematy jak godność, różnorodność, integracja i prawa człowieka.

Maryna Kushnirenko

W Baobabie coraz częściej organizujemy zajęcia dla bywa że bardzo licznych grup. I to jest wyzwanie! Jak przygotować różnorodne zajęcia dla dzieci w każdym wieku.

BIBLIOTEKA

Biblioteka jest miejscem spotkań międzykulturowych, korzystają z biblioteki Ukraińcy, Białorusini, Polacy oraz młodzież z Zimbabwe, Turcji, Tajwanu i Armenii. Pełni rolę mostu międzykulturowego, umożliwiając wymianę doświadczeń i poglądów.

Spotkania z autorami oraz wydarzenia anglojęzyczne wspierają poznanie polskiej kultury i integrację.

Kluby książki: polskojęzyczny klub książkowy „Towarzystwo do zadawania pytań” oraz ukraińskojęzyczny klub książkowy tworzą przestrzeń do dyskusji nad literaturą współczesną i feministyczną.

Działania biblioteki wspierają wielokulturowość, co przyniosło jej Nagrodę Miasta Lublin za Upowszechnianie Kultury. Biblioteka to nie tylko książki, ale przede wszystkim czytelnicy i czytelniczki korzystające z naszego zbioru.

liczba
użytkowników
350

WSKAŹNIKI ZA 2024

- 350 użytkowników, 1000 nowych książek w 15 nowych językach
- z biblioteki skorzystano 3000 razy
- 25 godzin zajęć szachowych
- 3000 rozpowszechnionych książek
- zorganizowano 20 spotkań z autorami
- powstały regularne planszówkowe spotkania
- spotkania o polskiej kulturze po angielsku
- warsztaty integracyjne wokół tworzenia książek

liczba
książek
3000

Yaryna Posuniak *Biblioteka jest miejscem, gdzie koordynatorka biblioteki się spotykamy i otwieramy przestrzeń na trudne, ale ważne tematy. To przestrzeń, która wyraża nasze podejście do wielokulturowości, dając każdemu możliwość samowrażenia się i akceptacji. W Baobabie każdy użytkownik znajduje miejsce, by być sobą, a biblioteka staje się mostem, łączącym różnorodne historie, doświadczenia i perspektywy.*

KLUBY

Kluby, czyli tematyczne stałe spotkania są ważną częścią naszej integracyjnej pracy. W 2024 roku kontynuowaliśmy prace w tych już istniejących oraz powołaaliśmy nowe, często wspierając inicjatywy samych osób w drodze.

KLUB MŁODZIEŻOWY

działający od 2023 roku, to otwarta przestrzeń dla młodzieży z różnych państw. Klub powstał z inicjatywy młodzieży – to bezpieczna przestrzeń w której można się poznać, nawiązać nowe przyjaźnie i spędzać razem popołudnia na grach i zabawach integracyjnych, warsztatach tematycznych, wspólnych wyjściach i gotowaniu. Klub ma dostęp do przestrzeni dla kreatywnych zajęć.

W tym roku szczególnie ważne były inicjatywy podejmowane przez młodzież samodzielnie, takie jak nagrywanie podcastów, które stały się platformą wymiany myśli i doświadczeń wśród rówieśników. Jestem dumna przede wszystkim z młodzieży. To, jak się wspierają, pomagają sobie nawzajem i dbają o siebie, daje ogromną satysfakcję. Z dumą obserwuję, jak z tygodnia na tydzień stają się coraz bardziej otwarci na innych, jak uczą się współpracy i zaufania. Ich postawa jest przykładem dla nas wszystkich, że wspólnota, empatia i wzajemna pomoc mają realny wpływ na jakość życia w grupie. To również dowód na to, że nasze wspólne działania zmieniają ich życie na lepsze.

Małgorzata Zmysłowska
opiekunka klubu

KLUB DLA DZIEWCZYN

powstał w tym roku z inicjatywy 16-letniej Kamili, uchodźczynie z Ukrainy, uczestniczki 3 edycji Międzykulturowej Szkoły Liderów i Liderów. Klub to bezpieczna fizycznie i emocjonalnie przestrzeń dla dorastających dziewczyn o różnych tożsamościach.

Kamila Meiechko

Któregoś dnia wpadłam na pomysł stworzenia miejsca, które odwiedzałyby dziewczyny w moim wieku, gdzie mogłyby zdobyć wiedzę, poznać nowych ludzi, znaleźć przyjaciółki, zrelaksować się – mieć miejsce, w którym mogłyby przedyskutować wszelkie problemy, wiedząc, że wszystko pozostanie w kręgu klubu.

KLUB DLA CHŁOPAKÓW

z kolei zainicjowały nasze psycholożki dziecięce. Zależało nam, aby zaopiekować się grupą, dla której jest najmniej zajęć psychologiczno-integracyjnych w Lublinie. Celem klubu była integracja i kształtowanie umiejętności nawiązywania relacji rówieśniczych. Podczas zajęć dzieci mogły w otwarty sposób porozmawiać o swoich emocjach, potrzebach a także nauczyć się kompetencji miękkich, w tym komunikacji bez przemocy, rozwiązywaniu konfliktów, przyjmowaniu przegranej, poszanowaniu innej osoby a także praw małego dorosłego.

KLUB ELEKTROTECHNICZNY

powstał w 2024 roku. Skupia pasjonatki i pasjonatów elektrotechniki, młodzież zainteresowaną nowymi technologiami. Dzięki połączeniu pracowni ciężkiej, elektronicznej i komputerowej młodzi ludzie tworzą swoje pierwsze projekty. Tym sposobem powstało ramię robotyczne...

KLUB KONWERSACYJNY DLA KOBIET

to cotygodniowe spotkania dla migrantek i uchodźczyń, które chcą doskonalić swoje umiejętności językowe i nabierać śmiałości w mówieniu po polsku. Podczas zajęć uczestniczki dyskutują na ważne dla siebie tematy, czytają teksty polskich poetek i pisarek, dzielą się własnymi.

OPROWADZANIE PO BAOBABIE, WIZYTY STUDYJNE

Baobab stał się miejscem, które jest swoistym modelem. W ciągu ostatniego roku gościliśmy tu grupy zarówno z polskich organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, samorządów jak i zorganizowane wizyty z europejskich i poza europejskich miast, w tym między innymi z Sieci Miast Międzykulturowych Rady Europy, Unii Metropolii Miast Polskich. Byli u nas przedstawiciele i przedstawicielki samorządów miast z Azerbejdżanu, Mołdawii, Armenii, Gruzji, Ukrainy, liderzy i liderki Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, osoby uczestniczące w Leadership Academy Fundacji Ashoka, przedstawiciele i przedstawicielki Miast Kultury, uczestnicy i uczestniczki Walnego Zgromadzenia Stowarzyszenia Miast Laureatów Nagrody Europy oraz Forum Młodych, przedstawiciele organizacji młodzieżowych z Ukrainy i innych państw członkowskich Rady Europy oraz forum eksperckie, które odwiedziło nas w związku z aplikacją Lublina do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2029.

Baobab to coś więcej niż tylko budynek, to bezpieczna przestrzeń dla wszystkich. Dzielenie się historią Baobabu zawsze jest satysfakcjonujące. A jeszcze lepiej, jak generuje się wokół tego dyskusja z osobami, które nas właśnie odwiedziły. Chętnie bierzemy ich spostrzeżenia, uwagi i refleksje o naszej pracy. I tylko bywa, że jest po prostu za mało czasu, aby się nagadać.

Tadiwanashe Mudoti

5

RZECZNICTWO

I WSPÓŁPRACA

RZECZNICTWO

Nasze działania rzecznicze zawsze bezpośrednio wynikają zarówno z pracy z osobami szukającymi u nas pomocy i wsparcia – ich sprawy często stają się motorem działań sprawdzających, badawczych czy monitoringowych. Z drugiej – z przemian charakteru migracji i praktyk administracji wobec niej.

Jesteśmy rzecznikami i rzeczniczkami, często pomysłodawcami i współtwórcami rozwiązań systemowych, bywamy sygnalistami. Rzadko zostajemy jedynie na poziomie krytyki. Nie zależy nam na tym, aby mieć rację. Zależy nam, aby struktury władzy działały w zgodzie z prawami człowieka widząc każdego człowieka w jego złożoności. Hołdujemy przekonaniu, że państwo w swej rozbudowanej formule ma wszystkie dostępne narzędzia, aby służyć ludziom, a my jako organizacje tworzące murawę społeczną – aby wypełniać brakujące elementy i zgłaszać nieprawidłowości.

W drugim i trzecim posługujemy się często sieciami i partnerstwami, wierząc, że wspólny (choć nie zawsze jednolity) głos wielu organizacji jest skuteczniejszy, niż bycie samotnym wilkiem – jesteśmy członkiem Konsorcjum Migracyjnego, stowarzyszenia organizacji pracujących na rzecz migrantów i uchodźców w Polsce.

NAD CZYM PRACOWALIŚMY W 2024 ROKU

Miejska polityka integracji dla Lublina

Jako organizacja koordynująca pracę Komisji Dialogu Obywatelskiego ds integracji kontynuowaliśmy rozpoczęte rok wcześniej działania związane z przygotowaniem ramowego dokumentu strategicznego dla miasta. Odbyliśmy 5 spotkań konsultacyjnych z osobami reprezentującymi społeczności migranckie, uchodźcze, mniejszościowe.

Wspieranie partycypacji, uczestnictwa i reprezentacji osób z migranckim i uchodźczym doświadczeniem.

Staramy się wprowadzić perspektywę międzykulturową jako sine qua non miejskiego systemu partycypacji. Jesteśmy przekonani, że istniejące i powstające ciała powinny w większym niż dotychczas stopniu uwzględniać różnorodność mieszkańców i mieszkank Lublina.

Zwiększenie udziału organizacji społecznych, grup nieformalnych, osób z doświadczeniem migracji i uchodźstwa w centralnych rozwiązaniach z zakresu zarządzania migracjami.

W 2024 roku sporo wydarzyło się na szczeblu centralnym: konsultacje tak zwanej „specustawy ukraińskiej” w związku z jej nowelizacjami, ponowne wprowadzenie strefy buforowej na polsko-białoruskiej granicy i dalsza jej militaryzacja w tym przegłosowanie ustawy o użyciu broni palnej przez funkcjonariuszy, przyjęcie bez konsultacji społecznych dokumentu „Odzyskać kontrolę. Zapewnić bezpieczeństwo. Kompleksowa i odpowiedzialna strategia migracyjna Polski na lata 2025–2030”, wreszcie – wysłuchanie obywatelskie dotyczące założeń polityki migracyjnej oraz sposobów jego wdrażania.

Mimo dzielącej nas od Warszawy odległości, właściwie byliśmy obecni na każdym z ważniejszych spotkań zmieniających rzeczywistość migracyjną w Polsce.

WAŻNE WIZYTY W BAOBABIE:

- **6 marca** – wizyta dr hab. Macieja Duszczyka, Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.
- **15 kwietnia** – wizyta ambasadora Stanów Zjednoczonych Ameryki, Marka Brzezińskiego.
- **18 lipca** – wizyta Alden LeClair, Acting Regional Refugee Coordinator, Bureau of Population, Refugees, and Migration (PRM) Departamentu Stanu USA, oraz Konrada Rahal Linkewitsch, Specjalistę ds. Relacji Zewnętrznych UNHCR.
- **9 sierpnia** – wizyta Ellen Parker, Second Secretary Political (Druga Sekretarz ds. Politycznych) z Ambasady Królestwa Wielkiej Brytanii.
- **5 września** – wizyta Tomasza Szymańskiego, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, w towarzystwie Wojewody Lubelskiego Krzysztofa Komorskiego i jego zespołu oraz posła na Sejm RP Michała Krawczyka i europosłanki Marty Wcisło.
- **5 września** – wizyta Pierwszej Damy RP Agaty Kornhauser-Dudy.

Systemowe rozwiązania, do których dążymy, są jak długie biegi po górach. Wymagają ogromnej sprawności, wiedzy, przygotowania bazującego na różnorodnym treningu, cierpliwości, skupienia na celu, sprzętu, pieniędzy, doświadczenia i przekonania, że to może się udać, że jest możliwe.

Anna Dąbrowska
koordynatorka rzecznictwa

Mówię to jako biegaczka ultra, która ma biegi zakończone medalem i takie, gdzie nie dobiegłam do mety z powodu wypadku, kontuzji lub burzy w górach. Czasem biegiesz po szlaku, który ktoś wcześniej wytyczył, a czasem wytyczasz go sama.

WSPÓŁPRACA

Współpraca i sieciowanie, budowanie koalicji oraz grup roboczych skupionych na bardzo konkretnych wyzwaniach to ważny element działania systemowego, dziejącego się zwykle w tle codziennych aktywności. Baobab, jako miejsce pierwszego kontaktu dla wszystkich nowych mieszkańców i mieszkank miasta oraz podejmujące działania dziejące się zwykle na styku z instytucjami administracji jest nie tylko łącznikiem ale i swoistym zbieraczem i badaczem trendów – tych wszystkich nowych problemów, dla których dopiero poszukujemy skutecznych rozwiązań. Bez współpracy zbudowanej na zaufaniu, nie mielibyśmy szansy tak sprawnie działać.

INNE WAŻNE:

- nawiązanie stałej współpracy z Wojewodą Lubelskim i Urzędem Wojewódzkim;
- nawiązanie stałej współpracy z Kuratorem i Kuratorium Oświaty w Lublinie;
- skoordynowanie działań w zakresie interwencji kryzysowych
- skoordynowanie działań w zakresie relokacji uchodźców i uchodźczyń z punktów zbiorowego zakwaterowania.

PODZIĘKOWANIA

Nasze działania nie byłyby możliwe bez ogromnego wsparcia instytucjonalnego

- podziękowania kierujemy do Prezydenta Miasta Lublin, Wojewody Lubelskiego, Sekretarza Miasta Lublin, Urzędu Miasta Lublin, Urzędu Wojewódzkiego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Kuratorium Oświaty w Lublinie, Centrum Kultury, Biura Obsługi Mieszkańców;
- przyjaciół z Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku, Fundacji Batorego, Fundacji Stocznia, Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji, Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej;
- partnerów: UNHCR Polska, Fundacja Ashoka Polska, Pathways Europe, Alliance For Open Society International, The German Marshall Fund Of The US, Fundacja „Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej”, Tajwański Fundusz Grantowy (Fundacja Unia Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza), Fundacja Stock;

organizacji pozarządowych, z którymi od lat pracujemy, wspólnie się rozwijamy i wspólnie się wspieramy

- szczególne podziękowania kierujemy do Konsorcjum Migracyjnego, Polskiego Forum Migracyjnego, Stowarzyszenia Nomada, Migrant Info Point, Domu Ukraińskiego w Przemyślu, Fundacji Instytut na rzecz państwa prawa, Stowarzyszenia „No to ci pomogę”, Fundacji Sempre a Frente, Ukraińskiej Organizacji Skautowej „Płast”, Stowarzyszenia Interwencji Prawnej;

jak i tych wszystkich osób, które współpracując z nami tworzą z nami bardziej otwarty, bezpieczny i przyjazny Lublin.

Dziękujemy wszystkim, którzy w nas wierzą oraz tym, którzy nas odwiedzają i dobrze nam życzą. To nasza wspólna wielka sprawa.

Homo Faber